

Nr 139.

Av herr **Johansson** i Edsbyn, om viss ändring i förordningen om motorfordon.

För att aktningen och respekten för lagar och förordningar skola kunna upprätthållas bland vårt folk böra de straffbestämmelser, som föreskrivas för åsidosättande av desamma, stå i relation till överträdelsens större eller mindre vikt och betydelse. Det måste finnas ett förnuftigt skäl, på vilket den stipulerade straffpåföljden bygges, om den skall tjäna sitt ändamål. Det händer dock emellanåt vid lagars tillkomst att föreskrifter utan inbördes sammanhang och av mycket varierande betydelse sammanföras under enahanda straffpåföljd. Så är enligt mitt förmenande fallet med kungl. förordningen om motorfordon av den 15 juni 1923.

I nämnda förordning är sålunda samma straffpåföljd stipulerad för åsidosättande av till natur och vikt så skilda föreskrifter som:

- dels i § 15 mom. 3 andra stycket, om åliggande för förare, som gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller varit berusad, och ej på länsstyrelsens anmaning återställt det för honom utfärdade körkortet;
- dels i § 21 mom. 1 b, om skyldighet att å bilen anbringa skyltar upptagande ägarens namn och hemvist m. m.;
- dels i samma § mom. 3, om skyldighet att å lastvagn utsätta bruttovikt och maximilast m. m.;
- dels i samma § mom. 5, om särskilda signalapparater;
- dels i samma § mom. 7, om förbud för förare att under färd i stad eller annat tätbebyggt samhälle röka tobak;
- dels i samma § mom. 8, om skyldighet för förare att då han lämnar automobilen vidtaga åtgärder att denna ej kan av sig själv komma i gång;
- dels i samma § mom. 9, om förarens åliggande att så behandla motorn, att rök, ånga eller gas icke utsläppes i sådan mängd, att avsevärda obehag eller olägenhet därav uppstå, samt att vid smutsigt väglag då gående person passeras begränsa hastigheten, så att den gående ej utsättes för onödigt smutsstänk;
- dels ock slutligen i samma § mom. 10, om förarens skyldighet att under färd medhava det för honom utfärdade körkortet, för att på tillsägelse av polisman uppvisas.

Med undantag av den sist anförda punkten avse alla dessa föreskrifter antingen automobilens utrustning i enlighet med lagens bestämmelser eller ock åliggande för föraren att iakttaga försiktighet, så att skada eller obehag ej åsamkas andra människor. Dessutom äro de alla av den innebörd, att en ordentlig förare utan svårighet bör kunna iakttaga dem och ej med skäl kunna anförä några förmildrande omständigheter, om han åsidosätter föreskrifterna i fråga.

Däremot är den sist anförda punkten, om förarens skyldighet att under färd medhava det för honom utfärdade körkortet, av annan natur och ej av samma vikt som de andra föreskrifterna, och bör för den skull ett tillfälligt åsidosättande därav ej utan vidare medföra straff.

Först och främst är att märka, att vare sig föraren under färd har sitt körkort med sig eller icke så inverkar detta inte i någon mån på trafiksäkerheten eller förhållandet till andra personer. Denna föreskrift är väl tillkommen uteslutande för att polisman lättare skall kunna kontrollera om en person som för ett motorfordon är berättigad därtill eller icke. Jag håller ock före, att föreskriften i fråga har så stor praktisk betydelse ur kontroll- och ordningssynpunkt, att den bör bibehållas.

Däremot anser jag, att ett tillfälligt åsidosättande av denna föreskrift icke bör föranleda något straff, förrän föraren satts i tillfälle på eget initiativ och bekostnad styrka att han vid tidpunkten i fråga var innehavare av körkort, ehuru han ej medhaft det på färden. Ett tillfälligt åsidosättande av denna föreskrift kan i bland ske under så förmildrande omständigheter, att det bör vara fritt från straffpåföljd.

Man kan som exempel tänka sig en förare som icke är yrkeschaufför, men innehar automobil och körkort samt är villig stå till tjänst med bilskjutsar vid förefallande behov. Han är en dag ute sysselsatt med annat arbete och har då naturligtvis inte sitt körkort med sig. Ett hastigt sjukdomsfall eller olyckshändelse inträffar i grannskapet och han får order att ögonblickligen hämta läkare. Om han i en sådan situation glömmer eller rentav uppsåtligt uraktlåter gå in efter sitt körkort, så kan detta inte sägas vara straffvärt. Men om han under färden möter en nitisk polisman, som hejdar honom och begär få se hans körkort, så är han enligt nuvarande bestämmelser utan vidare förfallen till böter från och med 10 till och med 200 kronor. Det borde under sådana förhållanden givas honom tillfälle, om han det kunde, styrka att han vid tidpunkten i fråga var innehavare av körkort ehuru han vid det tillfället ej medförde det, och i så fall vara fri från böter.

Saken skulle lämpligen kunna ordnas så, att bestämmelsen om skyldighet för förare att under färd medhava det för honom utfärdade körkortet står kvar, men om han av polisman avfordras körkortet och icke är i tillfälle uppvisa detsamma, så antecknas han på samma sätt som nu, men äger, om han det kan, inom viss kortare tidsfrist, exempelvis 10 dagar, styrka att

han vid tidpunkten i fråga var innehavare av körkort, och i så fall skulle åtalet mot honom anses förfallet.

På grund av vad som sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,
att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla om vidtagande av sådan ändring i kungl. förordningen om motorfordon av den 15 juni 1923, att förare, som på tillsägelse av polisman för tillfället icke kan uppvisa det för honom utfärdade körkortet, måtte sättas i tillfälle på egen bekostnad och eget initiativ styrka, om han det kan, att han vid anhållandet var innehavare av körkort, och i så fall ej vara förfallen till de i lagen stipulerade böterna.

Stockholm den 20 januari 1926.

O. Johansson,
Edsbyn.
